

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD- 2001, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 73/1
tel: + 373 (22) 274 565, 273 443; fax: + 373 (22) 270 606; E-mail: office@competition.md; www.competition.md

DECIZIE mun. Chișinău

din 09 septembrie 2020

Nr. ASO-43

Plenul Consiliului Concurenței,
acționând în temeiul art. 41 al Legii concurenței nr. 183/2012, art. 12 și art. 20 al Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, Hotărârii Parlamentului privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței nr. 331 din 30.11.2018,

analizând raportul privind monitorizarea schemei de ajutor de stat existent acordat în conformitate cu Apelul de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă și materialele anexate,

A CONSTATAT:

1. În conformitate cu art. 341 din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de aliniere a schemelor de ajutor de stat existente la acquis-ul Uniunii Europene în materie de ajutor de stat.
2. Potrivit art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, ajutor existent este ajutor de stat, respectiv schemă de ajutor de stat sau ajutor individual, care exista înainte de intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 (din data de 16.08.2013).
3. În conformitate cu prevederile art. 19 alin. (3) al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, furnizorul ajutorului de stat urmează să prezinte Consiliului Concurenței toată informația necesară pentru Registrul ajutoarelor de stat.
4. Potrivit prevederilor art. 20 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, Consiliul Concurenței are obligația să monitorizeze ajutoarele de stat existente în derulare pentru a verifica respectarea prevederilor actelor juridice în baza cărora acestea au fost acordate.

5. Totodată, în conformitate cu art. 12 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, dacă în urma activității de monitorizare a unui ajutor de stat existent Consiliul Concurenței constată că ajutorul existent nu mai este compatibil cu prezenta lege, acesta îi cere furnizorului să ia măsurile necesare pentru a elimina incompatibilitatea respectivă.
6. Agenția pentru Eficiență Energetică, succesor de drepturi și obligații al Fondului pentru Eficiență Energetică, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 45/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Eficiență Energetică, a notificat măsura de sprijin, în conformitate cu art. 8 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, prin intermediul Sistemului informational automatizat “Registru ajutoarelor de stat”. Notificarea a devenit efectivă la data de 14 iulie 2020.
7. Comunicatul privind examinarea notificării a fost plasat pe pagina web a Consiliului Concurenței în data de 17 iulie 2020, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (2²) din Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239/2008 și în conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1) din Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.

I. BENEFICIARIII MĂSURII DE SPRIJIN

8. Potrivit art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, beneficiar al ajutorului de stat este orice persoană fizică sau juridică independentă, angajată în activitate economică ce constă în oferirea de bunuri sau servicii pe o piață.
9. O entitate care desfășoară atât activități economice, cât și activități neeconomice, trebuie considerată ca fiind o întreprindere numai în ceea ce privește prima categorie de activități.
10. Apelul de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă a fost deschis pentru: reprezentanți autorizați ai obiectivelor de menire socială aflate în proprietate publică centrală și locală de toate nivelele care sunt funcționale și nu au beneficiat de suport din partea programelor sau proiectelor cu caracter similar în ultimii 5 ani, valoarea totală a cărora depășește 200 mii lei.
11. Ca urmare, au fost selectați în total 86 de beneficiari, fiind semnate contracte de grant pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă.
12. Din totalul acestora, 65 beneficiari desfășoară în clădirile pentru care au obținut finanțare:
  - activități de instruire: 25 grădinițe, 13 gimnazii, 24 licee;
  - activități cultural-sportive: complex sportiv c. Larga r-nul. Briceni, căminul cultural și biblioteca pentru copii din s. Verejeni, r-nul Telenești;
  - activități administrative: Primăria s. Pepeni r-nul Sîngerei;
13. Beneficiarii care desfășoară activitățile enumerate mai sus nu pot fi considerați întreprinderi în sensul Legii cu privire la ajutor de stat nr. 139/2012, întrucât nu

prestează servicii, fie activitățile care le desfășoară sunt gratuite. Chiar și plata unei taxe care contribuie la cheltuielile de funcționare ale sistemului, reprezintă doar o fracțiune din costurile reale ale serviciului și, prin urmare, poate să nu fie considerată drept o remunerație pentru serviciul furnizat.

14. Totodată, 21 beneficiari care au obținut finanțare pentru clădirile administrate, prestează sau ar putea presta servicii cu plată. Aceștia practică în clădirile pentru care au obținut finanțare:

- activități medicale: 12 spitale raionale și republicane, centre de sănătate publică;
- învățământ superior: Academia de Studii Economice a Moldovei, Academia Militară a Forțelor Armate, Universitatea Tehnică a Moldovei (pentru blocul 6), Universitatea de stat „G.Țambalac” Taraclia (pentru căminul studentesc);
- activități culturale: Primăriile c. Lalova r-nul Rezina și s. Cotiujeni r-nul Briceni (pentru Casele de cultură), Consiliul raional Nisporeni (pentru Centrul de cultură și tineret Nisporeni);
- activități de îngrijire a persoanelor: Direcția Asistență socială și protecția familiei din Rezina (pentru Azilul de bătrâni din Rezina);
- activități teatrale: Instituția Publică Teatrul Dramatic Rus de Stat „A. P. Cehov”.

II. DESCRIEREA MĂSURII

15. Măsura de sprijin este acordată în conformitate cu Apelul de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, aprobat prin Procesul-verbal al ședinței Consiliului de administrare al Fondului pentru Eficiență Energetică nr. 7 din 17.12.2012.

16. Proiectele înaintate spre finanțare trebuiau să corespundă prevederilor pct. 50 și 51 din Regulamentul de organizare și funcționare a Fondului pentru Eficiență Energetică aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2012, în vigoare la momentul aprobării.

17. În cadrul Apelului de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă au fost stabilite următoarele criterii de eligibilitate pentru proiectele propuse:

- a. să implementeze tehnologii de eficiență energetică și/sau surse de energie regenerabilă;
- b. măsurile de eficiență energetică să abordeze integral problemele de eficiență energetică, să se bazeze pe bunele practici internaționale și să conducă la economii de energie care sunt bine definite, cuantificabile și confirmate;
- c. utilizarea surselor de energie regenerabilă, să fie bazate pe tehnologiile avansate și disponibile comercial, prin utilizarea bunelor practici internaționale și aplicarea soluțiilor tehnice performante, utilizarea potențialului existent de energie regenerabilă și care rezultă în producerea bine definită, cuantificabilă și justificată a energiei și/sau substituirea combustibililor convenționali;

- d. îndeplinirea calitativă și completă a documentației tehnice, financiare și de mediu;
- e. suma solicitată pentru finanțarea proiectelor să se încadreze în limitele de 150 000 – 3 000 000 lei. Un prag minim de 50 000 lei a fost aplicabil pentru anumite obiecte cu impact social, care urmăresc scopul de a utiliza cu cazane de capacitate mică și alte intervenții similare în instituții de învățământ, grădinițe, creșe, instituții medico-sanitare și alte obiective de menire socială;
- f. contribuția din sursele proprii ale beneficiarelor de proiecte să fie de cel puțin 20% din costul total al proiectului;
- g. perioada de recuperare a investițiilor în domeniul eficienței energetice să nu depășească 7 ani, iar în cazul proiectelor din surse de energie regenerabile să nu depășească 15 ani. Pentru proiecte care ar combina ambele măsuri, perioada de recuperare se va calcula separat pentru fiecare domeniu al proiectului respectiv;
- h. cel puțin 60% din beneficiile proiectului să provină din economiile măsurabile sau calculabile de energie, celelalte beneficii ale proiectului pot proveni din alți indicatori economici, tehnici etc.
- 18.** Categoriile de clădiri care puteau fi înaintate pentru finanțarea măsurilor de renovare sunt: A – clădiri sau complexe de clădiri care sunt operaționale și oferă servicii pentru cetățeni cel puțin 16 ore pe zi, 7 zile pe săptămână; B – clădiri care sunt operaționale cel puțin 7 ore pe zi, 5 zile pe săptămână.
- 19.** În conformitate cu Regulamentul de organizare și funcționare a Fondului pentru Eficiență Energetică aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2012, în vigoare la momentul lansării Apelului de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, propunerile de proiecte au fost supuse auditului energetic, precum și evaluării fezabilității tehnice, financiare și de mediu. Proiectele selectate au fost înaintate spre finanțare Consiliului de administrare al Fondului pentru Eficiență Energetică, din componența căruia făceau parte: un reprezentant al Ministerului Economiei și Infrastructurii; un reprezentant al Ministerului Finanțelor, un reprezentant al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și cinci reprezentanți ai sectorului privat și ai organismelor internaționale donatoare, dintre care minimum 2 experți financiari cu o bună reputație și pregătire profesională, desemnați de președintele Consiliului de administrare, în baza propunerilor venite din partea asociațiilor profesionale, a mediului de afaceri și a instituțiilor financiare internaționale.
- 20.** Astfel, din totalul de 303 propuneri de proiecte recepționate, 196 au fost selectate spre evaluare, dintre care 86 propuneri de proiecte înaintate spre finanțare au fost acceptate de Consiliul de administrare al Fondului pentru Eficiență Energetică, fiind încheiate contracte de grant.
- 21.** Responsabilitatea exclusivă de implementare a proiectului o exercită beneficiarul. Totodată, beneficiarii care sunt autorități publice sunt obligate să facă achiziții de bunuri și servicii în conformitate cu legislația în domeniul achizițiilor publice.

22. Conform contractelor de grant încheiate, Agenția pentru Eficiență Energetică va reține 5% din valoarea ultimei tranșe debursate, drept garanție de bună executare, sumă care va fi ulterior returnată beneficiarului după doi ani de la finalizarea proiectului și semnarea procesului-verbal, dacă experții vor constata atingerea indicatorilor de performanță energetică prognozați.
23. Având în vedere că, măsura de sprijin raportată de Fondul pentru Eficiență Energetică a început a fi implementată înainte de intrarea în vigoare a Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, aceasta a fost inclusă în lista schemelor de ajutor de stat existent.
24. În baza informației prezentate de Agenția pentru Eficiență Energetică, valoarea debursărilor efectuate și planificate constituie 146,6 mil lei. Cea mai mare parte a angajamentelor asumate sunt debursate în perioada 2014 – 2018. În perioada 2018 – 2020 sunt debursate resurse care reprezintă garanții de bună executare a lucrărilor, iar pentru anul 2021 este prognozată spre debursare valoarea restantă a garanțiilor pentru bună executare și resurse financiare pentru un beneficiar care nu a prezentat până la moment dovada executării lucrărilor. Informația detaliată cu privire la debursări este redată în Tabelul 1.

Tabelul 1

Valoarea măsurii de sprijin, mil lei

<i>Anul</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Valoarea	50,1	50,4	17,2	3,1	5,8	0,9	5,3	13,8

Sursa: Formularul general de notificare a ajutorului de stat la Notificarea nr. 507 din 05.06.2020

III. EVALUAREA MĂSURII DE SPRIJIN PRIN PRISMA EXISTENȚEI AJUTORULUI DE STAT PENTRU BENEFICIARI IDENTIFICAȚI CARE POT FI CONSIDERAȚI ÎNTREPRINDERI ÎN SENSUL LEGII CU PRIVIRE LA AJUTORUL DE STAT NR. 139/2012

25. Potrivit art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, ajutorul de stat este o măsură de sprijin care întrunește cumulativ următoarele condiții:
- a) este acordată de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă;
  - b) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață;
  - c) este acordată în mod selectiv;
  - d) denaturează sau riscă să denatureze concurența.
- a) este acordată de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă

26. Acordarea unui avantaj direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat și imputabilitatea unei astfel de măsuri în sarcina statului sunt două condiții separate și cumulative pentru existența ajutorului de stat.

➤ *Imputabilitatea statului*

27. În cazul în care o autoritate publică acordă un avantaj unui beneficiar, măsura este prin definiție imputabilă statului, chiar dacă autoritatea în cauză beneficiază de autonomie juridică față de alte autorități publice. Același lucru este valabil și în cazul în care o autoritate publică desemnează un organism privat sau public pentru administrarea unei măsuri care conferă un avantaj.

28. Acordarea granturilor pentru beneficiarii Apelului de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă este o măsură ce se realizează în conformitate cu art. 12 din Legea cu privire la eficiența energetică nr. 138/2018, și pct. 6 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Eficiență Energetică aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 45/2019.

29. La implementarea normelor, statul are putere discreționară în cadrul stabilirii caracteristicilor concrete de utilizare a mijloacelor Agenției pentru Eficiență Energetică, anterior Fondul pentru Eficiență Energetică, care prin deciziile Consiliul de administrare a aprobat lansarea apelului, dar și proiectele spre finanțare. Prin urmare, măsura de sprijin examinată este imputabilă statului.

➤ *Transferul de resurse de stat*

30. Prin acordarea de granturi, statul direct transferă resurse de stat acestora, reieșind din bugetele proiectelor aprobate. Astfel, prin măsura de sprijin examinată are loc transferul de resurse de stat.

31. Luând în considerare îndeplinirea cumulativă a condițiilor menționate mai sus, se constată faptul că măsura întrunește prima condiție privind existența ajutorului de stat.

b) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață

32. Un avantaj este orice beneficiu economic pe care întreprinderea nu l-ar fi putut obține în condiții normale de piață, și anume în absența intervenției statului. Noțiunea de avantaj include toate situațiile în care întreprinderile sunt scutite de costurile inerente activităților lor economice.

33. În urma implementării măsurilor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă, se prognozează obținerea de către proprietarii clădirilor renovate a unei reduceri a cheltuielilor de întreținere.

34. Ținând cont de cele menționate, se constată conferirea unui avantaj economic proprietarilor clădirilor publice renovate prin aplicarea măsurilor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă, care nu ar fi fost obținute în condiții normale de piață și, respectiv, a doua condiție fiind întrunită.

c) este acordată în mod selectiv

35. Pentru a se încadra în domeniul de aplicare a normelor cu privire la ajutorul de stat, o măsură de sprijin trebuie să favorizeze „anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri”. Prin urmare, nu toate măsurile care favorizează operatorii economici se încadrează în noțiunea de ajutor, ci numai cele care acordă un avantaj în mod selectiv anumitor întreprinderi sau categorii de întreprinderi sau anumitor sectoare economice.
36. Selectivitatea în cadrul acestei scheme de ajutor de stat existent, sub aspectul material trebuie analizată, atât *de jure*, cât și *de facto*.
37. Selectivitatea *de jure* rezultă direct din criteriile legale pentru acordarea unei măsuri, care este rezervată în mod oficial doar anumitor întreprinderi. Astfel, Apelul de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă este prevăzut pentru *solicitanți de finanțare care să fie reprezentanți autorizați ai obiectivelor de menire socială aflate în proprietate publică centrală și locală de toate nivelurile*. Măsura de sprijin este selectivă față de proprietarii privați de clădiri care pot presta servicii similare.
38. Selectivitatea *de facto* poate fi rezultatul unor condiții sau obstacole impuse de stat pentru a împiedica anumite întreprinderi să beneficieze de pe urma măsurii respective. Același lucru este valabil și pentru cazul când, deși aparent se aplică tuturor întreprinderilor, sunt limitate de puterea discreționară a administrației publice.
39. Ca urmare, criteriul de selectivitate fiind îndeplinit, se constată îndeplinirea celei de a treia condiții.

d) denaturează sau riscă să denatureze concurența

40. Pentru a se considera că ajutorul denaturează concurența, în mod normal, este suficient ca ajutorul să ofere beneficiarului un avantaj prin scutirea de cheltuieli pe care, în caz contrar, acesta ar fi trebuit să le suporte în cursul operațiunilor comerciale curente.
41. Având în vedere că anterior a fost constatată întrunirea condiției cu privire la existența avantajului economic pentru unii beneficiari care pot fi întreprinderi în sensul Legii cu privire la ajutor de stat nr. 139/2012, se constată întrunirea și ultimei condiții. Ca urmare a celor analizate, se constată întrunirea tuturor criteriilor de determinare a unui ajutor de stat.

IV. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII AJUTORULUI DE STAT

42. Ajutorul de stat acordat prin intermediul Apelului de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă poate fi considerat compatibil cu mediul concurențial normal în temeiul art. 5 alin. e) al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012, dacă respectă criteriile specifice prevăzute de pct. 10 și 11 al Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței

nr. 9/2013, care se referă la efectul stimulat, proporționalitatea ajutorului de stat acordat și impactul negativ limitat asupra concurenței.

43. Efectul stimulat al ajutorului de stat acordat în baza Apelului de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă se consideră îndeplinit, întrucât costurile măsurilor de renovare nu pot fi suportate deplin în absența intervenției statului, chiar dacă beneficiarii dispun de venituri din activități economice prestate și au obligația legală de a participa la implementarea programelor de îmbunătățire a performanței energetice a clădirilor conform Legii privind performanța energetică a clădirilor nr. 128/2014, Legii cu privire la eficiența energetică nr. 139/2018 și Programul național pentru eficiența energetică 2011-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 833/2011.
44. În conformitate cu pct. 18, 40 și 46 ale Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 9/2013, în condițiile unei reale proceduri concurențiale de cerere și oferte, care înseamnă criterii clare, transparente și nediscriminatorii care să permită participarea unui număr suficient de solicitanți, iar bugetul alocat să fie o constrângere obligatorie, în sensul că nu toți solicitanții să poată beneficia de măsura de sprijin se acceptă o intensitate de 100% din costurile eligibile. Din informațiile prezentate de Agenția pentru Eficiență Energetică se constată o intensitate care variază între 61,3% - 80% pentru beneficiarii de ajutor de stat, iar ajutorul de stat acordat poate fi considerat proporțional întrucât se limitează la costurile necesare pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică și valorificarea surselor de energie regenerabilă.
45. Impactul ajutorului de stat acordat este limitat și compensat de efectele pozitive care contribuie la realizarea obiectivului de interes comun: raționalizarea consumului de resurse și reducerea emisiilor de CO₂. Măsura de sprijin are și beneficii indirecte prin reducerea presiunii asupra finanțelor publice, dar și prin crearea condițiilor igienice adecvate în instituțiile publice în care se implementează măsuri de eficiență energetică.
46. Întrucât activitățile economice ale beneficiarilor de ajutor de stat sunt auxiliare scopului lor de activitate, ajutorul de stat acordat nu denaturează buna funcționare a pieței, efectul asupra mediului concurențial normal fiind minim.

V. EXPERIENȚA UNIUNII EUROPENE

47. Comisia Europeană a examinat cazul N524/2004 și prelungirea acestuia N312/2006 pentru schemă de ajutor de stat în Suedia, pentru investiții în eficiență energetică și conversie în surse de energie regenerabile pentru spațiile publice, prin care a constatat că, o parte a finanțării constituie ajutor de stat compatibil întrucât respectă Orientările cu privire la ajutoarele acordate pentru protecția mediului.

Reieșind din constatările expuse, în vederea realizării angajamentelor asumate prin art. 341 al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr.112/2014 și a obiectivelor stabilite în Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat pentru anii 2017–2020, precum și în temeiul art. 39 lit. j), art. 41 alin. (1) lit. q) al Legii concurenței nr.183/2012 și art. 3, art. 12 și art. 20 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr.139/2012, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

1. Măsura de sprijin, notificată de Agenția pentru Eficiență Energetică și acordată în baza Apelului de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, constituie ajutor de stat, în sensul art. 3 al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 pentru 21 beneficiari care prestează sau pot presta activități economice.
2. A autoriza ajutorul de stat acordat în baza Apelului de propuneri de proiecte nr. 1 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, în temeiul art. 5 alin. (1) lit. e) al Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.
3. Agenția pentru Eficiență Energetică, va raporta anual Consiliului Concurenței ajutorul de stat acordat, în vederea actualizării și completării Registrului ajutorului de stat.
4. Prezenta Decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința Agenției pentru Eficiența Energetică.
5. Partea dispozitivă a Deciziei va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Marcel RĂDUCAN

Președinte